

სახალხო საქმე

მთავარი კომიტეტის ორგანო

სახერხეთან ჩვენმა ჯარმა ჩააღიდა წინ წაიწია.
—მახინაძევილის რაზმა მტერი სასტიკად დახოცა.
ცხა მდ. დროსთან: წაართვა მრავალი სომხური
ძახლა. ღეხუშტის ჩვენი ჯარი ბრწყინვალედ
მოქმედებს.

საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

„სახალხო საქმე“

დირს: თვეთ 8 მან., ნომერი დირს პრინციპისა და ტვილისში 40 კაპ., რკინის გზის სადგურებზე 50 კ., განცხადება: ჩვეულებრივი სტრიქონი პეტიტო პირველ გვ. 50 კაპ., უჩინაქნელ გვ. 40 აპ. საშუალო-ვიანო განცხადება 15 მან. ხელის მოწერა და განცხადება მიიღება რედაქციის კანტორაში ყოველ დღე დირს 9-3 საათამდე, სასაღის ქუჩა, № 6, ფოსტის ყუთი 190. ტელეფონი 12-29.

პიკიტო (იოსებ) უოთაისი

დაკარგულა მოხდებდა ივლისის 25 (ახალი სტილით) დღით ხუთშაბათს, ქ. ხესთაფონში ნაშუადღევს 4 საათზე. პანაშვიდი ყოველ დღე საღამოს 6 საათზე. 778

ღიმიტრი ივრეიას კე გულინაშვილი

შობლები შეიღებთ უღრმეს მადლობას უღმინად ყველას, ვინც პატივი სცა მიცვალებულის ხსოვნას. განსაკუთრებით მადლობა დიდუბის საეკლესიო საბჭოს საფლავის ადგილის უფასოდ დათმობისთვის და სოციალისტ-ფედერალისტთა პარტიას, რომელმაც თავს იდგა მიცვალებულის ბრძოლის ველიდან ჩამოტანის და დაკრძალვის ყოველივე თადარიგი. 780

უალიკო ელიაისი

ნუგეშ დაკარგულნი, მუდამ მგლოვიარე შობლები: ყიფო და ნესტორ, ბებია სალომე, დები: ფატუმა, ნუცა, ლიზიკო და ლილია. ძმები: დიმიტრი, მიხაკო და ილია, როლები: ვისილა, პლატონიდა ოლია, მისწულები: სოლომონ, ნესტორ, ვალერიან, ნარგისა და ქეთო ელიაძეები მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ ივლისის 27-ს დღით შაბათს, ქ. ზღუდურის ს. უქალის სასაფლაოზე დასაწვლად ორმოცი დღის წიგნა და პანაშვიდი ოჯახის სიამაყის, უღრმოდ დაღუპულის, შტაბს-კაპიტანის

სულის მოსახსენებლად, რომელიც ახალ ათონში ბოლშევიკთა ბრძოლს მიერ გულ განგმირული მამაკურალი დაეცა.

ნაღუდ ლაზარის ასული გურსიკა

პანაშვიდი ყოველ დღე საღამოს 7 საათზე მღერის შესახვევი, № 5; დაკრძალვა კვირას, ივლისის 28-ს უფლის 2 საათზე კუჩის წმ. ნინოს სასაფლაოზე. 781

არსებითად სწავლადობის სახანძრო ოცეტი

პარსკვეს ივლისის 26-ს ცენტრალური კომიტეტი ქართველთა სახელმწიფო კავშირისა მართვის საგანგებოდ მოწვეულ

სხვისურთა ვარიკოვას

1

პროკონული კონცერტს

5. 3. სულხანიშვილის და ივ. 3. სარაჯიშვილის მონაწილეობით

ხეცურნი, 50 კაცამდე, აბჯარ ჩაჩქანში ჩამჯდარნი იფარაკებენ ჯგუფ-ჯგუფად და ცალ-ცალკე.

ბილეთები დღეიდანვე იყიდება 12 ს. 2 ს.—და საღ. 6—8 ს. 783

„მეორე ქართული კლუზი“

(ახალი საკრებულო)

ჩიხელის პრ. პეტეტი № 126

სამშაბათობით და კვირაობით

სინემატობრაფი

1246

ხუთშაბათს, ივლისის, 25-ს საღამოს 7 ნახ. საათზე, ფილისის ქართული საფილარმონიო საზოგადოების სამუაიკო სასწავლებლის სადგომში (სტუპკოვის ქ. № 4) დანიშნულია

საგანგებო საზოგადო კრება

ქართული საფილარმონიო საზოგადოების წევრთა

განსახილველია საქობი საზოგადოების მოქმედების გაფართოებისა და ამასთან ერთად შემუშავება შედეგურ წესებისა.

რადგანაც ეს კრება შეიძლება ინიშნება, ამისათვის წესდების ძალით კანონიერად ჩაითვლება რამდენი წევრიც უნდა დაესწროს.

დღი 1237

დღი 1241

გ. აფიომკვირისა

მიხეილის ქ., მუშტ, ახლო, საკუთ., ახლად შეეკეთ. კაპიტალი: სახანძრო შენობა, ტელეფ. 18-60.

1918 წ. დღეს, ივლისის 25-ს ღებლ 26-ს გაიმართება

დღი წარმოღვენა

მონაწილეობენ სლასტუშინსკი, ძმ. როგო, ველი და მია, კომო, იამოდისანი და სხ.

782 გამგე პ. ელიზაროვი.

ტფილისი, ივლისის 25

საღმრთნებლო მუშაობისთვის ყო-მუშაობა.

ველს წუთს უდიდესი მნიშვნელობა აქვს. რაც უნდა ცუდს პირობებში უზღუდოდეს მუშაობა მთავრობას, რაც უნდა გამოურყვეველი იყოს გარეშე მდგომარეობა და მოუწყვრის-გებელი — შინაური მდგომარეობა, მაინც, ასის წლის პოლიტიკური მონობის შემდეგ პირველად მოგვეცა საშუალება საქუთარის ძალღონით შევექმნათ საკუთარი სახელმწიფო. ეს ისეთი მდგომარეობაა, რომელიც სავსებით ჩვენდა სასასარგებლოდ უნდა გამოვიყენოთ და დღე წუროთ ყოველი შესაძლებლობა. საღმრთნებლო მუშაობისა. მტრები ცდილობენ ჩვენი გულის ყური დააყურენ, მტრები ცდილობენ, რაც შეიძლება შორეული დროისთვის გადასდონ განახლება და აღდგენა საქართველოს სახელმწიფოებრივობისა. ეს ადვილი ასახსნელიცაა. მრავალრიცხოვანი მოხელეობა მაგარად ვებლაუტება. ბიუროკრატიული რუტინის მიერ შექმნილ პრივილეგიებს. ეს მოხელენი ვსლაც მიმეტირთაღ აწვევენ ნორჩ რესპუბლიკის და არავითარ სურვილს არ იჩენენ ანგარიში გაუწიონ ახლად შექმნილ პოლიტიკურ პირობებს.

უანასკნალი სნოგები.

სახერხე. სახალხო რაზმის მთავარ შტაბს დეპუტე ატყობინებენ: „ჩვენმა ჯარმა ქალიდან წინ წაიწია და დღეს სოფ. ღურევი აიღო, ივლისის 20-ს ს. ღურევიან მოკლეს არტილერიისტი სტუდენტი ი. შოთაძე, გიმნაზიელი ბ. სანებლიძე და კ. ვარდანაშვილი. დასტურეს კაპ. სისორია, სტ. მაქ ვარიანი, გიმნაზიელი წერეთელი. კვირას 3 სოფლის გაერთიანებული მიტინგი გაიმართა: მიტინგზე მიიღეს რეზოლუცია, რომელშიც მთავრობას ნდობას უტყებდნენ და პირდებიან რომ მის მოთხოვნებებს დაუყრნებლივ ასრულებდნენ და იარაღსაც ჩააბარებენ სალუქვაძეს.“

ტუაფეს მამართლებით.

გენ. მახინაშვილი სამხედრო მინისტრს დეპუტე ატყობინებს: ივლისის 23-ს დილის 4 ს. სოფლად სოფ. გოლოვიანსკენ გაეილაშქრე, 15 ს. ამ სოფელთან მტრის მთავარ ძალებს დავეწყე და ბოძოლა დაუწყე. გათენებისას დამარცხებული მტერი ტუაფესკენ გაიქცა, მას წაუართვი 1 ზარბაზნი 2 ტყვიის მფრქვეველი 1 ავტომობილი და წამოიყვანეთ ტყვეები. რომელთა რიცხვი თანდათან იკვეთა. მტრის რაზმი 800 კაცისაგან შესდგება, მას თან აქვს ჯავშნოსანი და საბარკო ავტომობილები და მატარებელი. მტრის არტილერია სულის შემოთვლ გაზთ გატენილ ყუმბარებს ისრრდი. ჩვენი რაზმი მამაცად იბრძვის. სულიერი განწყობილება საუკეთესოა გთხოვთ მე-3 პოლკის კაპ. დავ. ჩხოტუა წ. გიორგის მე-4. ხარისხის ორდენით დააჯილდოვით.

გაგრძლად მთავარ შტაბს ივლისის 23-ს ატყობინებენ: „გუშინ ყაჩაღთა ბრბოები დავაპარცხეთ მდინარე ლოოსთან, ჩვენი ჯარი მტერს დაედევნა. ჩვენი ზარალი მცირეა. ნოვიკოვი

სინალი საქ-ეროვულ საბჭოს

დეპუტე ატყობინებენ ივლისის 23-ს: „მაზრაში ხოლეთა გაძლიერდა, უმეტესად სოფ. ქვემო ქედში, ზემო მაჩხანში, არბოშისა და სხვა სოფლებში, რომელთა მახლობლად ლტოლვილები იმყოფებიან. მცხოვრებლები თხოვლობენ ლტოლვილთა თვითნებ ადგილებზე დაბრუნებას. მიღებულია ყოველივე ზომები ევიდემისთან საბ-ძოლველად. გთხოვთ გამოგზავნით სანიტარული რაზმი მცხოვრებლების დასახმარებლად. ერთადერთი ხსნა დაუყოვნებლივ ლტოლვილთა უკან გაგზავნაშია. გამოირკვა რომ ნახევარზე მეტი ლტოლვილი შეძლებულია, და ნუხის მაზრის სოფლებიდან არის ჩამოსული, სადაც საშიში არაფერი ყოფილია. ადგილობრივების მთავრობასთან იშუამდგომლები ლტოლვილთა უკან დაბრუნების შესახებ. კომისარიატმა მცხოვრებლებთან დასამშვიდებლად ლტოლვილები ნაწილ-ნაწილ დაპუ და მაზრის საზღვრებზე დააყენა ლტოლვილთა თვითნებ ადგილებზე გასამგზავრებლად.“

მაზრის კომისარია გელაშვილი.

ღეხუშტი.

გენ. სუმბათაშვილი სამხედრო მინისტრს დეპუტე ატყობინებს: ოსეთის სამხედრო გზაზე ჩვენმა ჯარმა ბოძოლით დაიჭირა სოფ. ნამახვანი. ტყიბულის მიმართულებით მდგომარეობა უცვლელია, ბაღდადის მიმართულებით დაივიწყეთ სოფ. როხი, სადაც მტერი თოფის სროლით დგკკდა; არტილერიის დახმარებით გაუყვეთ სოფ. როხიდან, ცხუტიდან და გორიდან; მათ დიდი ზარალი მივაყენეთ. ადგილობრივი ორგანიზაციების დახმარებით იარაღის აყრას შეუდეგეთ. ისინი რომელთაც,

მთავრობაში აღიძრა საკითხი ეგება თუ არა აგრარული რეფორმა უცხოელებს.

ოზურგეთის ქალაქის თვითმართველობა შეამდგომლობს 200,000 მან. სესხი გადაეცეს.

მთავრობამ გერმანიაში შეუკვეთა 700 საწერი მანქანა ქართული შრიფტით.

უანასკნალი სნოგები.

სახერხე. სახალხო რაზმის მთავარ შტაბს დეპუტე ატყობინებენ: „ჩვენმა ჯარმა ქალიდან წინ წაიწია და დღეს სოფ. ღურევი აიღო, ივლისის 20-ს ს. ღურევიან მოკლეს არტილერიისტი სტუდენტი ი. შოთაძე, გიმნაზიელი ბ. სანებლიძე და კ. ვარდანაშვილი. დასტურეს კაპ. სისორია, სტ. მაქ ვარიანი, გიმნაზიელი წერეთელი. კვირას 3 სოფლის გაერთიანებული მიტინგი გაიმართა: მიტინგზე მიიღეს რეზოლუცია, რომელშიც მთავრობას ნდობას უტყებდნენ და პირდებიან რომ მის მოთხოვნებებს დაუყრნებლივ ასრულებდნენ და იარაღსაც ჩააბარებენ სალუქვაძეს.“

ტუაფეს მამართლებით.

გენ. მახინაშვილი სამხედრო მინისტრს დეპუტე ატყობინებს: ივლისის 23-ს დილის 4 ს. სოფლად სოფ. გოლოვიანსკენ გაეილაშქრე, 15 ს. ამ სოფელთან მტრის მთავარ ძალებს დავეწყე და ბოძოლა დაუწყე. გათენებისას დამარცხებული მტერი ტუაფესკენ გაიქცა, მას წაუართვი 1 ზარბაზნი 2 ტყვიის მფრქვეველი 1 ავტომობილი და წამოიყვანეთ ტყვეები. რომელთა რიცხვი თანდათან იკვეთა. მტრის რაზმი 800 კაცისაგან შესდგება, მას თან აქვს ჯავშნოსანი და საბარკო ავტომობილები და მატარებელი. მტრის არტილერია სულის შემოთვლ გაზთ გატენილ ყუმბარებს ისრრდი. ჩვენი რაზმი მამაცად იბრძვის. სულიერი განწყობილება საუკეთესოა გთხოვთ მე-3 პოლკის კაპ. დავ. ჩხოტუა წ. გიორგის მე-4. ხარისხის ორდენით დააჯილდოვით.

გაგრძლად მთავარ შტაბს ივლისის 23-ს ატყობინებენ: „გუშინ ყაჩაღთა ბრბოები დავაპარცხეთ მდინარე ლოოსთან, ჩვენი ჯარი მტერს დაედევნა. ჩვენი ზარალი მცირეა. ნოვიკოვი

სინალი საქ-ეროვულ საბჭოს

დეპუტე ატყობინებენ ივლისის 23-ს: „მაზრაში ხოლეთა გაძლიერდა, უმეტესად სოფ. ქვემო ქედში, ზემო მაჩხანში, არბოშისა და სხვა სოფლებში, რომელთა მახლობლად ლტოლვილები იმყოფებიან. მცხოვრებლები თხოვლობენ ლტოლვილთა თვითნებ ადგილებზე დაბრუნებას. მიღებულია ყოველივე ზომები ევიდემისთან საბ-ძოლველად. გთხოვთ გამოგზავნით სანიტარული რაზმი მცხოვრებლების დასახმარებლად. ერთადერთი ხსნა დაუყოვნებლივ ლტოლვილთა უკან გაგზავნაშია. გამოირკვა რომ ნახევარზე მეტი ლტოლვილი შეძლებულია, და ნუხის მაზრის სოფლებიდან არის ჩამოსული, სადაც საშიში არაფერი ყოფილია. ადგილობრივების მთავრობასთან იშუამდგომლები ლტოლვილთა უკან დაბრუნების შესახებ. კომისარიატმა მცხოვრებლებთან დასამშვიდებლად ლტოლვილები ნაწილ-ნაწილ დაპუ და მაზრის საზღვრებზე დააყენა ლტოლვილთა თვითნებ ადგილებზე გასამგზავრებლად.“

მაზრის კომისარია გელაშვილი.

ღეხუშტი.

გენ. სუმბათაშვილი სამხედრო მინისტრს დეპუტე ატყობინებს: ოსეთის სამხედრო გზაზე ჩვენმა ჯარმა ბოძოლით დაიჭირა სოფ. ნამახვანი. ტყიბულის მიმართულებით მდგომარეობა უცვლელია, ბაღდადის მიმართულებით დაივიწყეთ სოფ. როხი, სადაც მტერი თოფის სროლით დგკკდა; არტილერიის დახმარებით გაუყვეთ სოფ. როხიდან, ცხუტიდან და გორიდან; მათ დიდი ზარალი მივაყენეთ. ადგილობრივი ორგანიზაციების დახმარებით იარაღის აყრას შეუდეგეთ. ისინი რომელთაც,

ჯარში გასვლა უწყვეს ქუთაისში იგზავნებიან. სოფ. სადგურეთის და სალომიანოს მცხოვრებლებმა იარაღი ჩაგვება-რეს. 19 ტყვე წამოიყვანეთ უკანასკნელ დღეებში. ჩვენ არავითარი ზარალი არა გვაქვს.

პროკონული საგმო

ივლისის 23 სხდომა.

კრებას 121/2 ს. მსინის თავმჯდომარე 6. ჩხვიძე.

კრებას მოხსენდა საბოლოო რედაქცია ბონების გამოცემის კანონპროექტისა. კანონ პროექტი დაამტკიცეს. საბჭომ მიიღო აგრეთვე გზათა მინისტრის კანონპროექტი და შავი ზღვის რკ. გზის სამართველოს ლიკვიდაციისათვის მინისტრს მიეცა 1 მილიონი მან. საბჭომ მიიღო აგრეთვე იუსტიციის მინისტრის კანონპროექტი, რომელის ძალით ყოველგვარი ოფიციალური განცხადება ამიერიდან მთავრობის ოფიციალურ ორგანოში, „საქართველოს რესპუბლიკაში“ უნდა იბეჭდებოდეს. კითხვობენ გრ. ვეშაპელის (ნ.-დ.) შეკითხვას სახერხის ამბების შესახებ. შეკითხვის ავტორი აღნიშნავს, რომ სახერხის აჯანყების მთავარი დამნაშავენი ოსები არიან. საჭიროა დაიკვიან დასავლეთ საქართველოს მცხოვრები გარეშე მტრისაგან, მაგ. ოსებისაგან, და ზომები მიიღონ, რომ მცხოვრებლებს ოსებისაგან მიყენებული ზარალი უზარალოდეს.

გრ. ვეშაპელი. (შეკითხვის ავტორი). მეილი თვეა რაც სახერხის რაიონში საარტილერიო ცეცხლი სახლებსა და მამულებს ანგრევს. გლახებს საშუალება არა აქვთ ჭირნახული მოაქრობონ, ოსები უმარავ ქონებას იტაცებენ. მცხოვრებნი გარბიან თავის სოფლებიდან ქუთაისში საშურში სხვაგან; მდგომარეობა აუტანელია და შეგად კორტიკული. ხიზანი ოსები ქალის ხეობაში მცხოვრებლებს არბევენ. სამხრეთ ოსეთის ეროვნული საბჭო, რომელიც ალბად არ სცნობს საქართველოს რესპუბლიკას, არავითარ ზომებს არ იღებს მემამოხე ოსების დასამშვიდებლად როდესაც სამხრეთ ოსეთის ეროვნულ საბჭოში დაისვა საკითხი საქართველოს დამოუკიდებლობისა, მისი განხილვა გადადგეს იმ დრომდე, ვიდრე ჩრდილო კავკასიის და ჩრდილოეთის ოსების პოლიტიკური ფიზიონომია გამოირკვეოდეს. ამ რიგად, ჩვენ საქმე გვაქვს სახელმწიფოს დალატთან.

როდესაც მთავრობის ჯარის წარმოადგენელმა კაპ. იშხნელმა მოლაპარაკება გამართა ოსებთან, მოლაპარაკებაში მონაწილეობდნენ გორის მაზრის ოსები, რომელთაგან ერთი სამხრეთ ოსეთის ერთ საბჭოს სამხედრო სექციის წევრი იყო. სწორედ ეს დღეგატები გორის მაზრისაან ხელმძღვანელებდნენ სახერხის აჯანყებას. ოსების შტაბის სახერხში იმყოფებოდა, მას სათავეში ცნობილი ხარბოვი უდგა. გაიხსენეთ ტფილისის გუბერნიის კომისარია და ხარბოვი! ოსების აჯანყებას შეიძლება პოლიტიკური ხასიათი აქვს და აგრეთვე ეკონომიკური. ოსებთა პოლიტიკურად ებრძვიან საქართველოს რესპუბლიკას ისევე, როგორც მრავალი რუსა, ტფილისში რომ იმყოფება. უნდა ვიფიქროთ, რომ ოსების აჯანყება ორგანიზაციულად არის მოწყობილი რომელიმე დიდი სახელმწიფოთ მას ფინანსებდა დახმარებას უწყვეს. ოსების ეკონომიური ბრძოლა იმაში გამოიხატება, რომ მათ სურთ მიეზიდნ საქართველოს ბარში გადმოსახლდნენ და იქ ქართველ გლეხების მიწა დაიპყრონ. ამას სხვათა შორის ხელს უწყობდნენ ბოლშევიკი აგიტატორები, რომელნიც ხალხში ქადაგებდნენ არ იცნოთ საქართველოს მთავრობაო. უნდა ავღნიშნოთ, რომ სოფელში არც კი იციან დამოუკიდებელ საქართველოს და მისი მთავრობის არსებობაზე. საქართველოს მთავრობა ოსებმა გააცნეს, როგორც გლეხების საწინააღმდეგო, ამით აიხსნება, რომ გლეხებმაც გამოილაშქრენ ჩვენი ჯარის წინააღმდეგ.

ამ ყველა ოსები დამარცხეს ქალის ხეობისკენ გარეყეს. მაგრამ რა გარანტია გვაქვს რომ ივინი კვლავ არ მოაწყობენ აჯანყებას.

სარაიონო აღმასრულებელ კომიტეტის ინიციატივით მიტანე გამართულა, რომელსაც კომიტეტის მხრიდან დასწრებთან და უსაბუქოა საერთო მდგომარეობაზე და ზოგ საზი-საო მიმდარეობა საქმეების გამო შალვა გოდადრედიძეს. მაკარი ჭუმბარია და დათიკო გეგელიშვილი. მიტინგის დროს ამ დღეებში დაპატიმრებულ სახდრო მეტყვერიშვილს პროტესტი გამოუცხ-დებია სარაიონო კომიტეტის მოქმედ-ების წინააღმდეგ. მას ხალხისათვის მოუ-წოდებია; მაგათ ნუ უჯვრებთ, ეგენი თავად აზნაურთა ინტერესების დამცველ-ნი არიან, ეგენი მიტინგებს მართავენ, მუშაობას გვაძლენენ და საქმით კი მა-კარაგან არასფერი არა გამოდის რაო, ხალხს მეტყვერიშვილისათვის დაუჯერე-ბია და მიტინგი უშედეგოდ დაშლილია. დამოკიდებულება ამ ყრილობაზე ისე გამწვავებულია, რომ კომიტეტის წარმო-დგენელებს ერთი მაშალი სიტყვა რომ უთქვამთ, ხალხი მათ იარაღით დახარკავდა შლამში თურმე ოთხი კაცი მეთაუ-ობ-და. მათთვის დაუნიშნავთ ჯამაგირები თითოსთვის 200 მან. თვეში. ამ ვაჭაბ-კონებს შემდეგ გაუმართავთ სართოთ ხელის მოწერა. ვინც მათ საიში შევი-დოდა, იგინი მომხრენი იყვნენ ამ ორ-განიხაკებისა და მამასადამე ხარჯიც უნდა გავლთ შტაბის წევრთა შესაზა-ხად და სხვა საქმირი საქმეებისთვის. ადგილობრივ აღმხმისტრაციას და სა-რაიონო აღმასრულებელ კომიტეტს, რო-მელსაც მიკუთვნებული ჰქონდა ფუნქ-ციები ადგილობრივ მართვა-გამგეობისა, კარგად სკონდნათ ეს ამბები და არ ვიცით მათ ახალ, მაგრამ მაინჯარისა და ავანჯურის მოძრაობის წინააღმდეგ მიიღეს რაიმე სათანადო ღონისძიებანი თუ არა. ამკარა ის კი, რომ დროზე აღაგმვა არა მეთხე ვაჭაბკონებისა ძირ-შივე აღმოაფხვრებდა ღვაძლს ბორო-ტებისა და არ მიიღებდა იმ სახეს რო-გორც ეს დღესა სასირცხოდ და სამ-წუხაროდ მთელის საჩხერისა და ქია-თურის სამილიციო ნაწილის მცხოვრებ-თა.

როდესაც სარაიონო კომიტეტის წევრ-ნი ოფიციალურად შეეკითხნენ ბატონს ივანაშვილს, კვამლამდს და სხვათ თუ რა ორგანიზაციისა და შტატებს აწ-ყობთ, განა შეიძლება ორ მთავრობაწარ-ბა? რათ აღლევებთ ხალხს? და სხვა, მათ უპასუხნიათ: ჩვენ არა გვიწამს თქვენი მთავრობა, ხელს ნუ შეგვიშლით ჩვენს მოქმედებაში, თორემ იარაღით გამო-ვალთ თქვენს წინააღმდეგო. შტაბებს ხარჯიც შეუწვრიათ აქა იქ სოფლებში განუგრძობით ისე ენერჯულად მუშაო-ბა, რომ მრავალი ახალგაზრდობა შემოუკ-ვობით გარშემო. უმთავრეს ძალად გამ-იდარან ჯარში ნაყოფენი თოფიანი ბი-ჭები. გაუბამთ კვამირი თითქმის 25 სო-ფლებზე მეტ ტერიტორიაზე და ამ გვარად შემზადებული და აღლევებუ-ლი ხალხი უხდელი თურმე მომწესს, ნიშნს საერთო გამოსვლისათვის. ამავე დროს ცხინვალის ნაწილში მომხდარ-ამბების შემდეგ ოსებს არ სძინებიათ და ორგანიზა იქ ქართლში გამოსვლა მათ-თვის ღვინის რისხვად დამთავრდა შეს-გამოიან ზრუნვას საქართველოს თავი-სუფლებისათვის ზურგიდან მოველოთ და შორაშისა და რაქის მარხების მხრიდან ჩაუტიათ მახვობი.

მცხოვრებლებთან ზოგიერთმა სარ-წმუნო პირებმა გადმოგვეცეს, რომ ეს მოძრაობა საჩხერეში ოსეთიდანაა გადი მოსულთო. თავიანთი არასინდისიერ-ტარული ჩვენდამი მოქცევა რომ გამაბრ, ძლირი ზოგიერთ ოსებს გამოკითხვის დროს განუცხადებიათ: ტერენტი კვამ-ლამე, არჩილ ნადირაძე, სახდრო მეტ-ყვერიშვილმა, კოლია ჭუმბარიაძემ და სხვ. შორაშის მახრის მცხოვრებთა განუგრედალ წოდებისა, მდგომარეობისა და ღვინობისა დაეხმობა მოგვინებეს და გვთხოვნენ საერთო მტერთან გამოლა-შქრებას, როგორც ამბობენ აღნიშნულ პირთ ყალბად შეუდგენით განაჩენი შორაშის მახრის მცხოვრებთა სახელით შორაშის მახრის მცხოვრებთა ხელი მოუ-წერიათ და აი ეს საბუთი იყო ვითომც საბაბი ოსეთი დაძვრული და საქარ-ველო ჩვენის მტრის, დღევანდელ მთავ-რობისაგან, განუთავისუფლებიათ. განა-ჩენის შემდგენელი ვითომც საერთოდ მახრის დღევანდელ ყრილობის გადა-წყვეტილებაში ოსეთისთვის მიუშობრათ: გურია-სამეგრელო დაიძრა, მათ უნდათ თავად აზნაურული მთავრობა განამტკი-ონ, მოგვეშველენით თორემ ასეთი მთავრობისაგან არც თქვენ დაგეგრებათ ხეირთო, არ ვიცით რამდენად ეს ყოვე-ლივე მართალია, მაგრამ მართლაც რომ ასე მომხდარიყო, შორაშის მახრის მცხოვრებლებს დასახმარებლად მიემარ-ძინათ ოსებისთვის ნუ თუ გაგლომე-ობმა, გულაშვილებმა, ჯიოშვილებმა,

ხარებაშვილებმა და სხვა წინამძღონმელ თსებისამ ქურდთა და ავანჯათა ვანია სულაბერიძის, დარბაიძისა, მაცდურთ ტერენტი კვამლამისა, ვილაკ სოფლის მაწინაწალა ივანაშვილისა, ჭუმბარედიძის-სა, მეტყვერიშვილისა და მსგავსთა მეტი ადგილობრივი ნახეს გამოკითხათ რაში იყო საქმე და რა მტერი ადგა საქარ-თველოს, რომ ამით გულდამწვარ ოსებს დახმარება გაეწიათ?

წინა წერილში უკვე გვეყონდა აღნიშ-ნული თუ მოთარეშენი როგორის შეუბ-რალბელი გამეტებით სარკვეადენ და ანადგურებენ ხალხს. დამატებით ცნო ბები მოვიდა დღეს, რომ ოსებს სოფელ არგვეთში გაუძარცვავთ გრიგოლ ჯურც-ხალისი ოჯახი, თვით გრიგოლ 40 წლის მოხუცი კაცი გაუღახავთ, მისი შვილის შვილი 17 წლის კმაწვილი და ცხენი გაუტაცნიათ. სავენეში ცნობილი ტერ-ენტი კვამლამე, რომელსაც გერმანიის ფრონტზე ბრძობისაში ევაკუაციისთვის სამი ჯგერო მიუღია, ავაკუაციურადვე გამოდლოდა ოსებს შესევია თავის ახლო მეზობლებს ვლადიმერ და მამუკა გიორ-გის ძეთ აბაშიძეებს და თუ კი რაიმე მოუხვლებითა წაუღიათ: ტანისამოსი, კიონანხული ტორებით და სხვ. საოჯახო ქურტულულობა რაც ვერ წაუღიათ ბარ-ბაროსულად დაუხლიათ მიწაზე და და-უშხვრევიათ. ვლადიმერი და მამუკა შე-კითხვიან მოთარეშეთ, რათ სხადით ამ საზიხვლებას, ვის მთავრობას ებრძობით, სად არის თავდა-აზნაურობის მიერ მო-სყიდული გვარდია, მთავრობის ხალხი გეგმეკორი, რაიმეშვილი, ეს ხომ თქვენი ამორიულები არიან და მათ რალათ ეწინააღმდეგებითო. მათ უპასუხნიათ: სტყუით. გეგმეკორი, რაიმეშვილი და სხვანი ჩვენთან არიან, ხლო ეს ჯარი და გვარდია თქვენი მოსყიდული არია-ნიო. მთარეშენი მართალს ამბობენ: ავი ალექსანდრე გეგმეკორი მათთან არის! მის ხომ რაქას კონტრბობთა გადახადე-ვინა და ესხა თურმე დარიალის ხეობა-ში შებრძობებია თავადების ჯარსა და გვარდიას.

ქაჭუჩელია.

ბეჭილიანიდან უახვევად

(ჯარის კაცის დღიური).

ივლისის 3-ს ნაშუადღის 3 საათზე ქ. ტფილისში, სამხედრო ეკლესიის გა-ლაგანში, ბათომის პარტიზანულ რაზმს მხურავლუ სიტყვით მიესალმა საქართვე-ლოს რესპუბლიკის სამხედრო მინისტრი გიორგაძე და აჯანყებულთა დასამშვი-დებლად ბრძოლის ველისაკენ მოუწოდა. მისაღმების შემდეგ გადადებულ იქნა საერთო სულოთი. ამის შემდეგ რაზმს წიხ გაუტდვა ჯარის დრობა და ჯარიც სადგურისაკენ გაემშურა. გზა და გზა ტფილისის ქუჩებში ჯარი ეროვნულ სიმღერის გუგუნით თიღოდა. ყველას სხიარული და აღფრთოვანება ეტყობოდა ყველა ედნიერად სთვლიდა თავის თავს რომ სამშობლოს თავისუფლებას იცავდა და მზად იყო თავი შეეწირა მის ბედ-ნიერებისათვის თუ ამას საქორება მოითხოვდა. ხან და ხან ზოგიერთი ამბ-ნაგი ცნობის მოყვარებით ჰკითხუ-ლობდა: „ნეტა რომელ მტერს უნდა შე-ფერძობოლოთ პირველად?“ დიხა, საქარ-თველოს თავისუფლებას აუთრებელი მტე-რი ახვევია გარს და ამიტომაც არ ვი-ცოდით, თუ რომელთან მოგვიხდებოდა პირველად, ბრძოლა. იმ ღამეს ჩვენი მა-ტარებელი ავტოლაში გაჩერდა. ღამე იყო მშვენიერი, ჩუმი და საძურა. ბუ-ნება ისე დამშვიდებულყოფიყო, თითქოს სულ განაბული ყურს უდებდა არაგვისა და მტკვრის პირას გადაშლილ სიმშვენიე-რის არემარეს და საქართველოს თავი-სუფლებისათვის მებრძოლთა ბანაკს. ღამის სიმშვიდეს დროგამოშვებით მხო-ლოდ ფრთხილი დარაჯის ხმა არღვედა: „ვინა ხარ?“

ივლისის 4.

აგერ ოდნავ ინათლა. დილის გრილმა სიმა დაბერა და სიცივეც საგრძობი მოეჩმნა. აღმოსავლეთით განთიადის წინამორბედი ვარსკვლავი გაიმოჩდა. ცო-ტა ხნის შემდეგ ცა წითლად შეი-ღებდა. ჯარი შეინძრა. „ასეულო ადე-ქით!“ გაისმა ასეულის უფროსის ბრძა-ნებმა. ასეთი ბრძანება აქა იქ განმეორდა. ევლისის სისწრაფის უმაღ ჯარი ფეხზე დადგა და სამგზავროდ დაიწყო. აგერ მხვერავთა რაზმი მშე ნიერად ჩამწკრივ-და, აგერ ასეულები, აგერ ტყვის-მფრველები... გამოჩნდა მშვენიერ ტაქზე ფრთხილი და ყველასათვის საყვარელი პოლკ. ი. გ-ი. მისიხლმა მშვენიერად ჩამწკრივ-ბულ ბატალიონს, გაუძღვა წინ და მას თან გააყენენ მისი ერთგული და უტყუ-რი ამხანაგები—ჯარის კაცები.

ჯარი მიდიოდა არაგვის მარცხენა ნაპირით წიწმურის გზით. მთელი არაგვისი არემარე საუცხოოდ მოძიბინე ყანებით იყო მოქარგული. „არ. შეგემინდესთ, ბიჭებო, მალე თეთო პურსაც გვაჭმევინ, ხედავთ რა მშვენიერი მოსავლია?“ გაიხურა ერთმა. წიწმურზე ჯარმა დაისვენა სწორედ იმ ადგილას, სადაც დიდებული პოეტს ვერაგულად და ქურ-დულად მოუღო ბოლო ბინძურმა ხელო.

შუადღისას ჩვენი ჯარი ს. საგურამოს პირდაპირ არაგვის ნაპირს სასადლოდ დაბანაკდა. მცირე დასვენების შემდეგ სიმღერით ისევ ისე გზას გაუღდა.

ივლისის 5

გათენდა. ჯარმა ხელ-ახლად განაგრ-ძო გზა ანანურის მიმართულებით. უფ-როსის ბრძანებით ყოველ-მხრივ ჯარის მხვერავები მიპყვებოდნენ. როგორც ქო-პორტლებმა გადმოგვეცეს მთელი სოფ-ლის ბატონ-პატრონი იქაური მემამულე ხიმშიაშვილი ყოფილა. თუ როგორ ბა-ტრონის გენერალი ხიმშიაშვილი სოფ-ტრობორტში ის იქიდან სჩანს, რომ ერთ-მა გლენმა ხიმშიაშვილის ავად ხსენება-ზე კანკალი დაიწყო და თან დაუმატა: „ნუ ივადრებთ ბატონო. ის დიდი კა-ცია, თუ მოინდობა ყველას გაგასრესავ-სო. ამას წინადა აქ რალაც ჰქაროლა-ნიაო იმით გადმოგვინდა თავის სახლისა და მამულის სანახავად და აბა ჩვენი რა უნდა დაეკლოთ იმას, რომელიც ჰაერ-შიაც კი ფრინავს?“ უბადრუქნი. აბა რას ეტყვი ამისთანა ადამიანს. მართლაც, ბრძოლის დროს იქ ჰაეროლანს გადა-უფრენია და სოფელი ხიმშიაშვილი ჰგო-ნებია, თითქოს ქობორტის დასაგრევედ და ასაიხრებლად, მოვლენილი. რა უნ-და სთქვა ასეთ ხალხზე ან რა მსჯავრი უნდა დასო როდესაც ესა თუ ის პირი ატყუებს და ბრმა იარაღად, ხმარობს მას. დიხა, ამ ხალხის უმეტესი ნაწილი ვილაკ, საქართველოს თავისუფლების, მტრის ბრმა იარაღად ვადაცქეულა.

იმ დღეს გავიართ გავერანებული რამდენიმე სოფელი, რომლებშიც მხო-ლოდ ძალღებია და თითო ოროლა მო-ხუცი გვედებოდა. ჩვენი ყურადღება მიიპყროსოფელ ჩინთა თავის მაღალი თვალუწვდენელი ციხის კედელი დიდ ენერთელა ქვისაგან შესდგება, დანარ-ჩენი ხელოვნურად არის ამოშენებული და თავმოწონედ, ამაყად გადაპურებს გიემას არაგვს. ზოგი ჩვენი ამხანაგი აცოცდა ციხის მწვერვალზე, ზოგიც მის კედლებს ფუტკრიებით შეფინა.

გვიღდა სურათი გადაგველო, მაგ-რამ საუბედუროდ სწორედ ამ დროს კიდევაც დაღადა. გავიართ ცოტა და იმ ღამეს ექვე ახლოს დავბინადით. სწორედ ამ დროს ჩვენი ბანაკი მოუ-ლოდლედ აღმოსავლეთის მხრიდან თავს წააწყდა ექვსი შეიარაღებული ოსი „ბოლშევიკი“. თურმე უბადრუქებს მათი ამხანაგები ვგონეთ. რასაკვირე-ლია, ჩვენმა ჯარმა მათ იარაღი აპყარა და დანიშნულდისამებრ ტყვეები უქანა ჯარის გადასაცა.

ივლისის 6.

ამ დღიდან ჩვენი რაზმი აქაიურ მო-ნაწილეობას იღებს ბრძოლაში. დილით ადრე ჩვენ დავიკავეთ არა-გვის ხიდი და მივადექით დიდ უხარმა-ზარ ჭინვალის მთას; სადაც თვით უფ-როსმა დაატუსაღა ორი შეიარაღებული მემამოხე; ერთ მათგანს მანიხერის სის-ტემის თოფი აღმოაჩნდა. მათი სიტყვით მის წვერზე დაბანაკებული იყვნენ ბოლშევიკები და საბრძოლველად ემზა-დებოდნენ. პოლკონიცი გედევანი-შვილის ბრძანებით მთაზე გაგზავ-ნილ იყო მხვერავთა რაზმი, რვა კაცი-საგან შემდგომი. დანარჩენი ჯარის ნა-წილი ამ დროს მთის ძირში შავი არა-გვის პირას იყო დაბანაკებული. გავიდა ცოტა ხანი. მთის წვერვალზე თოფის სროლა ასტყდა. ჯარისკაცებმა სწრა-ფად თავ-თავიანთი ადგილები დაიჭი-რეს, მაგრამ მტერი კი არსად სჩანდა. მალე სროლა შესწყდა, ერთი ჩვენი მხვერავთაგანი გაიმოჩნდა და თვალზე გაბრწყინებულმა ხმა მალა დაიძახა: „გაუმარჯოს თავისუფალ საქართველოს, მოვილოცვს ბიჭებო ორი ტყვისმფრვე-ლი“. მართლაც მალე დანარჩენმა ორივე ტყვის მფრველები მხარზე აკი-დებული მთიდან ჩამოიტანეს და ურემ-ზე დადვეს.

ივლისის 7-ს

ეს პირველი გამარჯვება იყო, რო-მელსაც ჯარი „ვაშას“ ძახილით შეეგე-ბა და რამაც სულიერად აღამადა და გაამხნევა იგი.

განარბებულმა უფროსმა ერთხელ კი-დევ სიფრთხილსაკენ მოუწოდა ამხანა-გებს, წინ მხვერავთა რაზმი გაგზავნა, და ჯარის დანარჩენ ნაწილს წინ გაუ-ძღვა. უკან ჩვენს ჯარს ცოტა მოშორე-ბით მიპყვებოდნენ გვარდიელები ფლო-ცელაძის ხელმძღვანელობით, თავიანთი არტილერიით. გზაში ანანურამდის სრუ-ლი სიმშვიდე აყო.

მაგრამ აგერ ჩვენი ჯარი მიუხლოვ-და ს. ანანურს, მოუხვია მთას და წინ გადაიხვლა მთის კალთებზე შავი არა-გვის პირას გაშენებული მშვენიერი სო-ფელი ანანური. უფროსის ბრძანებით ქვეითა ჯარი დამწყვიტდა და თითო თითოდ ათ ათი ფეხის ნაბიჯზე გზის ერთ პირს გააყვა. ცოტა გავიართ და გზაში მშველდობანთი საღამის მაგივრად ანანურლებმა ცხელი ტყვია მოგვაგებეს. ჩვენი ჯარის ერთი ნაწილი, პირველ ასეული სწრაფად გაიშალა ხაზზე და თითო თითოდ მარჯვენა მარცხენა მხრი-დან ვადარბებენ დაიწყო მიახლოვება სოფელზე, ამავე დროს წინ, შავი არა-გვის პირით, მხვერავთა რაზმი მიდიო-და და მამაკურად იბრძოდა. სოფელი საშინელ სურათს წარმოადგენდა. ზარ-ბის უმოწყალოდ რეკა, ყვირილი და აურზაური შიშის ზარსა სცემდა მივლ არე მარეს.

ამას ერთვოდა შეუწყვეტელი თოფე-ბის სროლა ორივე მხრიდან. ხალხი გა-ბრბოდა, ტყეს აფარებდა თავს და იქი-დან გვიშენდენ ტყვიას. ტყვიები ზუ-ზუნ ზუზუნით კოხივით მოდიოდა და ჩვენი ჯარის თავებზე გადადიოდა. საუ-ბედუროდ, ჩვენი ჯარი გაშლილი იყო დიდ მინდორზე, მაგრამ საბედნიეროდ ერთიც არ დაზიანებულა. სწორედ ამ დროს ზურგიდან ექვსი ფურცელადის რაზმის ზარბაზნმა და შიგ მტრის ბა-ნაკში გასკდა, ერთს მეთრე მოაყვა, მეო-რეს მესამე და მტერიც ცხერის ფარასა-ვით გაიფანტა. ამის შემდეგ მხვერავთა რაზმი ადვილად შევიდა სოფელში. მას მიჰყვა პირველი ასეული და შემდეგ ჯა-რის დანარჩენი ნაწილები. ცოტა ხნის შემდეგ ტყვის მფრველებმა მთებს აქა იქ დაუწყო სროლა და მტერი საბო-ლოდ გაფანტა. ჩვენ სოფელში შე-სვლისთანავე დავატუსაღეთ რამდენიმე შეიარაღებული კაცი, რომლებსაც უმე-ტესად „მზოდენები“ აღმოაჩნდათ.

ამ დროს ვილაკამ დაიძახა: „ბოლშე-ვიკები ზარბაზნებით გარბიანო“. თვლის დახამხამებაში შედგა მოხალისეთა რაზმი და ზოგი ცხენით ზოგი ფეხით და ზოგიც ფურცუნით დაედევნა ბოლშევიკებს ფა-სანაურის გზით, მეტრე ვერსზე ცხენე-ბი დილილენე და დაეარდნენ, მაგრამ სწორედ აქ იყო ფურცუნები შემოხვდა ჩვენი ჯარის. სწრაფად მფურგუნებს ცხენები შეუცვალეს და თავიანთ გზას გაუდგნენ. მეთერთმეტე ვერსზე ჩვენი მო-ხალისენი მტერს წააწყდნენ; მტრმა სრო-ლა აუტყდა ჩვენმა, ჩვენმა მოხალისებმა მტრის ბრმა ვაჭანტეს და შეუპოვრად გასწიეს წინ. 15 ვერსის გარბენის შემ-დეგ ჩვენმა ზარბაზნები დაინახეს და სასტიკი სროლა აუტყეს. ბოლშევიკების მცირე ნაწილმა ვეღარ გაუძლო მათ, დასტოვა ზარბაზნები და ხეტყეს შე-ფარა თავი. ცოტა ხნის შემდეგ ჩვენი მოხალისენი გამარჯვებულნი უვნებლად სიმღერით და ზეიმით დაბრუნდნენ ანა-ნურში. ამხანაგების სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა, ზარბაზნები უკან მოპყვებო-და ზარბაზნის ტყვიებით დატვირთული ფურცლები. ეს ორი ზარბაზნი დარჩა გედევანიშვილის რაზმს და ნება მიეცა არტილერია შეეღინა. ამ საღამოს სა-ქართველოს სამხედრო გზით შემოვი-ერთდა 3. კონიაშვილის რაზმი და ჩვენს ჯარს ბრწყინვალე გამარჯვება მიულო-ცა. ყოველდღე ამის შემდეგ ჩვენი ჯარი დასასვენებლად დაბანაკდა ანანურის შე-სავალთან, დიდ გაშლილ მინდორზე, სადაც ამ რამდენიმე წუთის წინად გა-ცხარებული ბრძოლა იყო.

ივლისის 8.

ივლისის რვას დილის 8 საათზე გავე-მგზავრეთ ფასანაურისაკენ. ამ დღეს წინ გვარდიელები მოდიოდნენ პარტიზანების მხვერავთა რაზმით; დანარჩენი ჯარის ნაწილები უკან მიპყვებოდნენ. არ გაგ-ვიფადა სულ ოთხი ვერსი, რომ მოწი-ნავე რაზმი მტრის ბანაკს წააწყდა ერთ ერთ სოფელში, სადაც ბოლშევიკები გა-მაგრებულიყვნენ. საუცხოოდ მოქმედებდა ამ დღეს არტილერია შეუდარებელი იყო მხვერავთა რაზმის გაბედული და თავ-განწირული ბრძოლა თვალუწვდენელ მთის მწვერვალებზე. ამ დღეს ხელში ჩავგვივარდა რამდენიმე სოფლის გლენი ბოლშევიკი და ერთიც ოფიცერი. მტე-რი გარბოდა უკან და ჩვენი ჯარიც თან მიპყვებოდა. საღამოს 8 საათზე ჩვენ

სიმღერით და ზეიმით შეველით ფა-სანურში იქ აუთრებული ხალხი დააიხი-და, რომელიც ტყვედ დატოვდა. მაგრამ ბოლშევიკებს მათი მიტინგე-ბინათ. ხალხი ერთი-ერთი გვერდ-გუნდად გვეგებებოდა და „უია, ვაშას“ ძახილით იკლმდნენ მივლ ფასანაურს. იმ ღამეს და მეორე დღეს ჩვენმა რაზ-მელებმა ხალხს იარაღი აპყარეს. ფა-სანურში დიდ-ძალი იარაღი აღმოჩნდა და მემამოხეთა ბევრი მეთაურიც, რო-მელთა სთა ჩვენ ხელთ ჩავვივარდა. ზო-გიერთი მათგანი დედატუსაღეთ, მაგრამ ბევრმა მოასწრო და გაიტყა.

ივლისის 9.

ამ დღეს მთელი ჯარი ორ ნაწილად გაიყო ერთი დიდი ნაწილი 3. ჰ. კონია-შვილის და გედევანიშვილის მეთაურო-ბით რჩებოდა ფასანაურში და შემდეგ უნდა წაასულყო მფეე ერეკლეს გზით, საიდანაც ერეკლე მფეე თავიანთ ელჩებს გაგზავნიდა რუსეთში.

ფურცელადის რაზმი წავიდოდა ამ გზით და ვადაუქრდა გზას ბოლშევიკებს სო-ფელ ყაზბეგთან. ყაზბეგებიდან ამ დროს ცნობა გვეყონდა, რომ ყაზბეგში ბოლ-შევიკებს უთანხმოება მოსულდათ და ყაზბეგელები ჩვენ სიხარულით მიგველო-დნენ.

ბოლშევიკებს შორის მომხდარ უთანხ-მოების შესახებ ერთმა სახლო ამხანაგმა შემდეგი გადმოცა ყაზბეგში ბოლშევი-კები ორ ნაწილად გაიყვნენ: ერთი მხრით ყაზბეგში შესასვლელ მხარეზე იდგა ახ-ლო-მახლო სოფლის ბოლშევიკები ორი ზარბაზნით და მეორე მხრით, ლეჩხუმელ მეგრელები ალ. გეგმეკორის მეთაურო-ბით. უთანხმოება გამოიწვია იმან, რომ გლახებმა ლეჩხუმელ-მეგრელებში ფუ-ლით მოსყიდული ხალხი დაინახეს ამ უთანხმოებით ისარგებლეს ყაზბეგებმა და იმათ მეზობელ ცნობლებს მტრის გზა ვადაუქრეს და გეგმეკორის რაზმი მოსწყვიტეს. მართალია ეს დიდი ვაბე-დული ნაბიჯი იყო ყაზბეგლებისა და ცნობების მხრით, მაგრამ, მათ თავიანთი მიზანს სასებთში მაინც ვერ მიიღწიეს; სწეროვლოც ვაგვიცა, ალ. გეგმეკორმა მაინც მოახერხა და თავის ჯარით ჩვენს წინააღმდეგ გამოილაშქრა ს. გულაურში მიუხედავად ამისა ყაზბეგელები და ცნო-ლები მაინც ჩვენს მხარეს იყვნენ და გულის ფხიკალით ელოდნენ ჩვენს მის-ვლას.

ივლისის 10.

ივლისის ათს ჩვენმა ჯარმა საქარ-თველოს სამხედრო გზით განაგრძო სვლა მლეთის მიმართულებით. ჩვენ გა-ვიართ 8 ვერსი, მტერი არსად სჩანდა, მეტრე ვერსზე დაიწყო სასტიკი ბრძო-ლა. სწორედ ამ დღეს აღმოჩნდა, რომ მტერს ზარბაზანი კიდევ ეშოვნა. მტერი გამარბებულიყო მიუვალ მთის მწვერვა-ლებზე, მდინ. არაგვის ორივე მხრით.

პირდაპირ უკან მხრიდან ზარბაზნის ტყვიები გვიშენდა და საყვირველი ის იყო, რომ ზარბაზნის ტყვიები პირდა-პირ ჩვენს არტილერიასთან სკდებოდა. ამის მიზეზად ზოგიერთმა ამხანაგებმა ის დაასახელა, რომ თითქოს არაგვის მარცხენა მხარეზე ერთ-ერთ სახლში ტელეფონი ჰქონდათ მოწყობილი. რამ-დენად მართალი იყო ეს ხმები მე და-ნამდვილებით არ ვიცი ისეი ვნახე, რომ როდესაც ამ სახლს ვავიცილდით ჩვენმა რაზმელებმა სახლს ეცხლო გაუჩინეს და დასწვეს. ჩვენი საბედნიეროდ მტრის ზარბაზნების ტყვიები მიზანს მაინც ვერ აღწევდა. ჩვენი ჯარი თითქოს სამი მხრით ცუცხლის ალში იყო გახვეული. ამ დროს უფროსის ბრძანებით ასეულე-ბი მარჯვენა-მარცხენა მთების დასაქე-რად გაიგზავნა. მე თვითონ მარცხენა მხარეს ვიყავი. ჩვენი მიზანი იყო ხვე-ხვე გვევლო რამდენიმე მანძილი, შემდეგ მთის მწვერული გადაგველახა და მტერს ზურგში მოგვეცოდით—თუ ეს მოსახერ-ხებელი იქნებოდა. ჩვენ წინ ვაგვიძღვა ასეულის უფროსი ი. დ. და ჩვენი მიე-ყვეით მწყობრად. საშინელი იყო გზა და მთი უფრო მთის თვალუწვდენელი მწვერვალი, ჩვენ აფფორბდით მთაზე. გვე-გონა მთა უკვე ავცილეთო, მაგრამ ასე-ლისას მეორე და მესამე მწვერვალზე გამოჩნდა. ესენიც როგორც იყო გადაგ-ვლახეთ, მიუხედავად იმისა, რომ მარცხნი-დან, წინიდან და ზურგიდან გალმა მთე-ბიდან ტყვიები კოხივით მოდიოდა. ავე-ლით უკანასკნელ მწვერვალზე და ის იყო თავიქვე უნდა დაგვემუდოიყავით, რომ ამ დროს ჩვენ წავაწყდით ერთ სახლში მტრის ბანაკს. სახლიდან გამოსროლილ-მა ტყვიამ იმსხვერპლა ჩვენი ამხანაგი ვ. კიხამე. ჩვენ სახლს ალყა შემოვარტ-ყით, მაგრამ საუბედუროდ ხელში მხო-ლოდ ერთი კაცი ჩავვივარდა. დანარ-ჩენებს მიუტყვეოდა და გაპარულიყვნენ. დავეშვით მთის მოწყვეტილ კალთებს, წინ მივიძღოდა მხვერავთა რაზმის ერ-

თი ნაწილი, მის მივყვებოდა პირველი ასეთი და უკან მისამ ახელი. თან ტყვე მოგვყავდა. უმეტეს შემთხვევაში კი არ მივლიდი, არამედ მივტოვებდი, უკან უზარ-მზარად დაგორებული ქვემო მოგვსდევდა და ჰქემა ქუხილით საღივ ხეში სცივდა. ეს მთაც გადავიარეთ და მცირე დასვენების შემდეგ მეორე შევედით. სწორედ ამ დროს გავიგეთ, რომ ვერაძე მტერს სასიკვდილო დამტყრა ჩვენი საყვარელი ამხანაგი გულსა-შვილი, რომელიც მეორე დღეს გარდაიცვალა... ჩვენი ცხოვრება მოწამლა ასეთ ამხანაგის დაკარგვამ...

იმ დღეს დაგვიტყვეს პატალიონის უფროსი კპ. გუროვიჩი, რომელსაც საუბედუროდ არ დასცალდა ცოტა ხანს კიდევ ემუშავა ჩვენთან.

რაზემდებარე მამაცობით კაპიტანი გურგენიძე განცვივრებაში მოდიოდა და ყველა ჩვენთანავე პატრიის ცემით ეპყრობოდა მას, როგორც ვარგ გამოცდილ ოციკებს და საყვარელ ამხანაგს. დაგვიტყვეს კორნეტი ვახუშტია, ეს დღე ჩვენითვის ძლიერ სამწუხარო დღე იყო, მაგრამ ვასაკვირველი ის იყო, რომ ყოველივე ეს ჯარს კიდევ უფრო აზნებებდა. დღამდღა საათის ცხრაზე ჩვენი ჯარის ერთი ნაწილი მიუბეზ გაშავდა, დანარჩენი ძირს დაეშვა და არავის პირი. № სოფელში დაბინავდა.

ივლისის 11.

გათენებისას, მცირე დასვენების შემდეგ, ჯარი ბრძანებისამებრ ზეზე წამოდა და მლიეთისაკენ გაუდგა გზას.

მცირე ბრძოლის შემდეგ მიუახლოვდით სოფელს. ხალხი, მხოლოდ მოხუცნი, გზა-გზა თეთრი ბაიროლებით გვეგებებოდა. ჩვენ მათ უხსნიდით ყოველივეს, ვარიგებდით და სიმშვიდისკენ მოწოდებდით. ყველა მათგანი თავს ართულობის გარეშე აყენებდა და დასძებდა: „რა ვქნათ შეგვაშინეს თავად ამხანაურები და თათრები მოდიან, ხალხს ყველგან სჭირან, ბავშვებს ხოცავენ—და ამიტომ ყველა მთებში გაიხიზნება... ჩვენ ვუხსნიდით, რომ ჩვენი მათი ძმები ვართ და ვხოცავთ არა ჩვენს ძმებს, არამედ საქართველოს თავისუფლების და დემოკრატიის დაუძინებელ მტერებს. საათი 11-ზე მლეთმა ჩვენი ჯარის წინაშე თავი მოიხარა, როგორც დაიწყებოდა, მლეთის უმეტესად ისე-ბი იყვნენ და რუსი მებრძობნი. მათ მხრიდან დაზოცილები ბევრი არიან. მლეთში ხელში ჩავივარდა 37 ტომარა ხორბალი, 40 ტომარამდე ფქვილი, ამათ გარდა შაქარი, „კრენდილები“, ჭიბობი, ჩი და სხვა.

ივლისის 12.

საათის 10-ზე ჩვენი ჯარი გულაური-რისაკენ გაემართა. მთაზე მიხვეულ-მოხვეული, გველივით დაკლანდილ გზაზე, ჯარის ნაწილები ერთი მეორეს მიკლემოდნენ, „არა მე წინ და არა მე!“ ცხენოსანს ქვეითი და ქვეითს ცხენოსანი უჭირდა გზას. ქვეითი ჯარი გზას ამოკლებდა, კლდე-კლდე მიტოვებდა. ცხენოსანი კი ცხენებს მათარხებს უშენდა და აღმართზე გარბოდა.

გავიარეთ 7 ვერსი, მაგრამ მტერი არ სჩანდა, „ნუ თუ უკანაც არ ახედებინა და მივლებსავეთ ვარბანა?“ ცნობის მოყვარეობით ჰკითხულობს ერთი ამხანაგი.

დიან! მირბიან უგზო-უგალოდ ბოლშევიკების ბანდები, უკან მისდევენ უმიზრად რესპუბლიკის შავარდნები. შესდევ ბანდების უფროსო, მითხარ: სადა გაქვს სამზღვარი? ფიცავა, რომ მალე მოვიასო ყოველ არყვანის სახსარსო.

თავისებურად ვადაკეთა ერთმა ამხანაგმა ნ. ბარათაშვილის „მეორანი“ და ბოლშევიკების სულსიკვებება ჩააქოვა შიგ.

ამხანაგებმა ამ ლექსზე ოხუნჯობა დაიწყეს. სიცილ-ხარხარის შემდეგ წკრილია ხმით სიმღერა „სხვათა მოგვაბარა...“ „შემოსძახეს, მაგრამ საუბედუროდ ეს შევენიერი სიმღერა მტრის ტყვიებმა მიატოვებინა მათ, ვაჰ! რა სიმღერა დაგვტოვებინა! მწუხარებით დაიძახა ერთმა და ბრძანებისამებრ ყველანი საბრძოლველად მოემზადნენ. ამ დროს წინ ჩვენი მხვერავთა რაზმის ოთხი ამხანაგი სულ ათ საყენზე მამაკურად, გზობოდა მტერს.

ბრძოლის გათავებისას ერთი მათგანი მელაპარაკა, „სულ ათ საყენზე ვიყავით მტრის ბანაკთან. მტერი სახსარს კედლებზე იყო მოფარებული, ჩვენ კი ვაშლილი მინდორზე. მენანებოდა ცხენი, რომელიც ჩემთან ერთად იდგა, მაგრამ როგორც მგონია ბოლშევიკები „ხალხს-სი პატრონებს“ ისვრიან თვარა რა-

ტომ არ მომხვდა ან მე და ან ჩემს ცხენს“.

ამ დღესაც ვაცხარებულები ბრძოლა იყო. ჩვენი ჯარის ნაწილები გვარდნილებთან ერთად ყოველი მხრიდან უახლოვდებოდნენ გულაურს. ჩვენ ჯერ კიდევ შორს ვგვედობ გულაური. ერთი მხრიდან მწვერვალზე დაივლიეს და გულაურიც ჩვენ თვალწინ გადაიშალა. ჯარი საჩქაროდ მისკენ გაქანდა და სწრაფად დაიკავა იგი. გვარდნილები ამ დროს განუწყვეტელი, მამაცური ბრძოლით წინ სვლას განაგრძობდნენ გულაურს იქით. ამ დღეს ბევრი მემამოხებოდა დაიჭრა და ბევრიც ტყვედ წამოვიყვანეთ. ტყვეები, უმეტეს ნაწილად რაჭველები, ლეხინელები და რუსები არიან. ჩვენ დაგვიტყვეს ერთი ამხანაგი „პორტოკალი ტისტ-პულემოტორი“—გომელაური.

მცირე დასვენების შემდეგ ჩვენ ვაგწვიეთ წინ კობისკენ. ბნელი ღამე იყო. გზას ადგილ-ადგილ სათლით ვინათებდით. იმ ღამეს თითქმის ჭურბოვგვლად დავიჭირეთ და გადავარდით ჯვრის უღელტეხილი.

ივლისის 13.

ღამე მოგზაურობის შემდეგ დილით საათის 4-ზე ჩვენი ჯარი სოფელ კობს გარს შემოერტყა და სროლა აუტეხა. მტერს თავხარი დაეცა, კობში დარჩენილი ბოლშევიკების ბანდების ერთი ნაწილი კობიდან მარცხენა მხარეზე სოფელში გაიქცა. აქ მათ წინ გადადგობა ჩვენი მხვერავი რაზმის ერთი ნაწილი და სროლა აუტეხა. ბევრი ბოლშევიკი დაიჭრა და ბევრიც ტყვედ წამოვიყვანეს ჩვენებმა. ამ დროს ჩვენს მხვერავ რაზმს ზურგიდან თავს დაესხნენ კობის მახლობელი სოფლელები—ოსები.

ეს სოფელი მღებარეობს კობიდან დასავლეთით მდინარე თერჯოლის მარჯვენა-მარცხენა ნაპირებში. მხვერავები მიუბრუნდნენ და მამაკურად შემოერტყნენ სოფლებს. მხვერავთა და სოფლელების შორის ფრთხილი ვაჭრობა ვაიმართა. მხვერავების წინადადებაზე „დავართო იარაღი და დაგემორჩილდითო“ სოფლელებმა ქვევრივით იგივე სიტყვები გაიმეორეს, მაგრამ ჩვენების მძლავრმა იერიშმა მტერი მოხარა და იარაღი დააყრდინა. ამ ბრძოლაში დაგვიტყვეს საყვარელი ამხანაგი და ბევიცი, ვახუშტია მხვერავი გვიჩვენებდა. აქვე შემთხვევით დასჭრეს ერთი ამხანაგი პირველი ასეთიდან, რომელიც შეცდომით მოხდა ამ ბრძოლაში.

ამის შემდეგ ბრძოლა შესწყდა. ცოტა ხნის დასვენების შემდეგ ჩვენ გაუდგით გზას ყაზბეგისაკენ.

საათის 11 იყო. როდესაც ყაზბეგი-დან ზარბაზნების სროლა მოისმა. ჩვენ მიხვდით, რომ ეს ფორცელადის რაზმი გამოვიდა მეფე ერეკლეს გზით და ჩვენ-გან გაუანტულ მტერებს გზა გადაუჭრა. უფროსის ბრძანებით ჩვენი ჯარის ერთი ნაწილი თერჯოლის მარცხენა მხრიდან მთა-მთა მიდიოდა, დანარჩენები კი სამხედრო გზით.

სალამოს სამ საათზე მიუახლოვდით ყაზბეგს მაგრამ, საუბედუროდ, ყოველივე გათავებული დაგვიხვდა და ჩვენც უბრძოლველად შევედით სოფელში. როგორც სარწმუნო წყაროებიდან გავიგეთ, ყაზბეგში ბრძოლა ასე მიმდინარეობდა:

იმ დროს, როდესაც ჩვენ კობს თავს დაგვისით და სროლა აუტეხეთ, თავ-ზარდაცემული ბოლშევიკების ბანდების ნაწილი იმათ გამოჩინდა—ხელმძღვანელის ჰეგუანის მეთაურობით სამხედრო გზით გარბოდა.

მეორე ნაწილმა კი ყაზბეგს დასავლეთიდან მოუარა და ზურგიით მოექცა. გაიგეს თუ არა ეს ამბავი, ყაზბეგელები მაშინვე შეიარაღდნენ.

მათ მეორე მხრიდან წნოვრები შეუერთდნენ. სწორედ ამ დროს მეფე ერეკლეს გზით ფურცელადის რაზმი მოადგა ყაზბეგსა და ტყვიისმფრქველებით გამაგრა. ერთი სიტყვით, ჰეგუანის ბრძოლა სოფელიდან მომწყვეტული შეიქნა. ბრძოლა მოხდა ყაზბეგში ჩასასვლელი გზის პირას. დიდ გაშლილ მინდორზე სოფელ წნორსა და ყაზბეგს შუა.

ამ დროს თავზარდაცემული ჰეგუანის ბრძოლა გამოჩნდა სამხედრო გზით. მას შემებრძოლნენ სოფლელები, მინდორზე გადებულ ბრძოლის ტყვისმფრქველები დაუშინა ფურცელადის რაზმი, და თითქმის სულ ერთიანად განადგურა. პირველად მოკლულ იქნა თვით ჰეგუანი. თუ ვინმე ვაღარაა—ყოველამ თერჯოლის პირს მიაშურა, მაგრამ აქაც იგივე ბედი ეწვია. ამ დროს ყაზბეგის ზურგში მყოფი ბოლშევიკების ბანდები—ზარბაზნებს უშენდნენ სოფელს. ყაზბეგის ბრძოლით გაშმაკებულმა ბრძოლმ სოფელს მოუარა და დანარჩენი სიმხვერ-

ების დაქვეა მოასწრო. ერთ ადგილას მთაც ჩამოანგრია, რომ მტერს ზარბაზნები ვეღარ გაეტანა მართლაც მიზანი ბრწყინვალედ გამართლდა და ზარბაზნები და 400 კაცი ტყვე ჩვენებს ხელში ჩაუვარდათ. მე თვითონ ჩემს თვლით ვნახე დახოცილითა გვემგობ; გაშმაკებულმა ხალხმა ერთი მათგანი მდინარე თერჯოლის გადასროლა და წყალს გაატანა. ტყვეთა შორის აღმოჩნდა როგორც სარწმუნო წყაროებიდან გავიგეთ, მათი ერთი ლიდერთაგანი ბ. გემეშკარი.

ჩვენი ჯარი იმ ღამეზე ვასცდა დარიალის ხეობას და სამ ვერსზე გამაგრა. ამ ბრძოლაში მოვიკლეს დარიალიან ერთი გვარდიელი, ტყვის-მფრქველთაგანი.

ასე მივიღო ბოლო საქართველოს რესპუბლიკის მტერებს სამხედრო გზაზე. საუბედუროდ მეორე დღეს დილით, ივლისის 14-ს მე ავად გავხდით და ექიმის რჩევით ტფილისში მომიხდა დამკურნებელი. იმ დღეს მოვასწარი მენახა მხოლოდ მტრისგან ახარებული სოფელი. გულმოსაკლავი სურათი იყო ყველგან—დამარცხებულ მტერს, საღივ კომესწრო, ყველაფერი გაეძარცვა და დაეტყნა.

ფული, ქალებისა და მამაკაცების ტანსაცმელი, სამორები, დანაჩნდლები, სხვა და სხვა ქაღალდები რომლებიც გზა და გზა დაედანტათ, თეთრუხვი და სხვა აუარებელი ნივთი. ყველაფერი ეს ყაზბეგელების შემწეობით დარიალის ხეობებში ხელი იგდო, წითელი გვარისის ლომთათიძის ასეულმა და ყაზბეგში დააბარუნა.

გულაწყვეტილი დამბრუნდი უკან ივლისის 15-ს. მოგზოროდი ჩემს ძვირფას ამხანაგებს რომლებიც ჰირსაც და ლხინიც თანაბრად ვიზარებდით.

მოვლიდით გზაში და სულ სხვა სურათი მგზობოდა თვალწინ. დიდ ვაშლილ ყანებში თოვლის მაგივრად გლეხებს პრაილა ნამგლები და ცელი ექირათ და ჩვეულებრივად პურის მკას განარკმობდნენ, თითქმის არაფერი მომზადარეობს. მაკვირვებდა ის, რომ სოფელში გავლისას იქ ახალგაზრდა ერთი არ მინახავს. აქტივობს მთელი სოფელი და და ყანები მხოლოდ მშენიერი ჯანსაღი ვაკაკებით იყო სავსე: ერთ-ორ ადგილას გლეხებს ლაპარაკი ჩამოუდგია იგივე გაიმეორა რაც არა ერთმა „რა ვქნათ თქვენი ჰირთმე ჩვენ უსწავლელი ვართ და მოვჯატყუეს“. საქორა ვხლავე ვაგზავნილ იქნეს ჩვენი კარგი ამხანაგებისაგან შემდგარი პროპაგანდისტების ჯგუფი, რომ ხალხს ყოველივე აუხსნას და ვაგებინოს.

მართალია, ჯარში მყოფი ამხანაგებიც ბევრს ლაპარაკობდნენ და ყველაფერს უხსნიდნენ, მაგრამ საუბედუროდ, ახალგაზრდები, ჩვენ ერთიც არ გვინახავს. მეორე ჯარის ხალხის საზოგადოდ ვინა და ახლოს ვერ ეკარება.

მე მგონია კარგი პროპაგანდისტები თავიანთ მიზანს ბრწყინვალედ მიაღწევდნენ და ჩვენი მომძე ქართველები თვალახელიან ისევე ისე ჩვენი განუყოფელი მომენდა დარჩებოდა. დასასრულ არ შემძლია მხურვალე „ვაშა“ არ გულდა ჩვენი ჯარის ხელმძღვანელებს ჰ. პ. კონიაშვილს და გედევანიშვილს „ვაშა იმ ვაკაკებს, რომლებიც მედგარად და გაბედულად წინ მიუძღვიან თავიანთ და თავის სამშობლოს თავისუფლების მსხვერპლად სწირავენ თავს. „ვაშა, ვაშა“ გვარდნილებს და პარტიზანებს ჩვენს შეშუპვარ შევარდნებს.

პარტიზანი გრ. უ—ტ. ტფილისი ივლისის 18.

თელავის ქალაქის საბჭო

ივლისის 15-ს კრებამ სულ სხვანაირი მიმართულება მიიღო, ამასთან „საყურადღებოც გამოდგა. ამ დღეს მოლაშქრის წინააღმდეგ ხმოსნების უმრავლესობაც კი გამოცხადდა.

პირველშივე კრების ნარბალური მიმდინარეობა დაარღვია თვით კრების თავმჯდომარემ ლ. გვანიაშვილმა თავდადო რეზოლუციით. რაც როგორც უამრავობა რაც არ შეეფერება.

ოქმების ამტკიცების შემდეგ მ. დ. ქადაგიძე აცხადებს, რომ, როგორც მან დანაშაულებით ვაიგო, განზრახულია კბრ. გზის ახეტამდ ვაგრძელება, რომლის დროს ქადაგი შესაძლებელი იყოს სადგურის ქადაგიან დაზოცილება, რასაც ესლავებ უნდა მიეცეს ჯგეროვანი ყურადღება. საბჭო ერთხმად იღებს ამ განცხადებას.

მ. გ. პაატაშვილს შეაქვს შეკითხვა რა მიზეზით არა სრულდება საბჭოს დამკვირვებელი ქალაქის სასურსათო კომისიის ლიკვიდაცის შესახებ, აგერ ოთხი თვე გადის და იმის მაგიერ რომ საქმეები ვა-

დაცვა გამგეობისათვის, ისევე ეს კომისია განაგრძობს თავის არსებობას

ქალაქის თავი კ. ანდრონიკაშვილი მოხსენებს, კითხულობს თუ როგორ შეასრულა გამგეობამ საბჭოს წინა დადგენილებანი და თუ ზოგი საქმე სისრულეში ვერ მოიყვანა, ამის მიზეზებსაც დაწერილობითა ხსნის, რითაც საბჭო კმაყოფილი რჩება და გადადის მორიგ საქითხებზე

განსახილველია სასურსათო საკითხი. ქალ. სასურსათო კომ. თავმჯდომარე ლ. გვანიაშვილი იმის მაგიერ, რომ შეკითხვაზე არხებითი პასუხი მისცეს და საქმეს შეუხოს, ასე იწყებს: მ. პაატაშვილს მოსვენება არ აძლევს სასურსათო საქმე, ამა თუ აქ ყოველ საბჭოს სხდომაზე შეკითხვებს იძლევა, არამედ ვახუშტია ათავსებს წერილებს და...

მ. დ. ქადაგიძე სატყვეს აწვევტირებს და უმატებს, აქ პრესას ეხებთან, „სახ. საქმეში“ წერილებში იხტებდა ფსევდონიმებით, რომლის ვინაობის საჯაროდ გამოცხადების ნება არავისა აქვს და მით უმეტეს ავტორისა.

მ. ლ. გვანიაშვილი განაგრძობს, რომ მართალია საბჭომ დაადგინა სასურსათო კომისიის გაუქმება, მაგრამ ეს იყო მაშინ, როცა ბევრი ფქვილი შემოდოდა, მხოლოდ შემდეგ ისევე გამწვავდა პურის საკითხი. საბჭომ სასურველად სცნო მისი შეტენა, რაც ამ სასურს. კომისიამ იყისრ: აი ამისათვის დაბრკოლდა ამ კომისიის ლიკვიდაცია.

მ. ან. ყაზახაშვილი—საბჭომ ეს-კი არ დაადგინა როგორც აქ მოგახსენებენ, რომ სასურსათო საქმეები უნდა მოსპობოყო, არა, უნდა გაუქმებულიყო მისი ელანდელი შემადგენლობა, რომელზედაც დიდი ფული იხარჯება, ხოლო სუ სათის საქმე უნდა გადასცემოდა ქალაქს გამგეობას, რისთვისაც საჭირო არ იყო ოთხი თვის შხადება და ლიკვიდაცის მოხდება.

მ. გ. პაატაშვილი—მე აქ არ შევეგები სასურსათო კომისიის საქმიანობას. რომლის უარყოფითი მოღვაწეობა თვით საბჭომაც დაინახა, როცა დაადგინა მისი გაუქმება; ეს შემდეგი საკითხი, მხოლოდ არ შემოძლია უფურადღებოდ დაეტოვო როცა გვიპასუხებენ ლიკვიდაცია პურის კრიზისის გამო დაბრკოლდა, მერე რა ვაკეთა ამ დროს კომისიამ არაფერია ორი კვირაგზავნა ერთი კარიგლი დაბრუნება, შარალა მორიგეს ცოტადღენ მოექტანა, მაგრამ ეს მაინც მცოვრება ღარბი ნაწი უს უნდა განაწილებოდა ნაკლებ ფასში და მდიდარი ხალხის ყურში არ ვამხარავო...

მ. ლევ. ვახანიშვილი—აქ გვეუბნებოდნენ, რომ ლიკვიდაცია ხდება, იყიდება საქონელი, რომლის მიზეზით დაბრკოლდა ეს საქმე, მაგრამ ეს პარტისადები მიხვდა არ უნდა ჩითვალოს. საბჭოს დადგენილებანი რომ სისრულეში მოყვანილიყო, ამისთვის საჭირო იყო მხოლოდ ანგარიშები და რაც სასურსათო საჭიროები იყო იმის სიერის შედგენა და გამგეობისთვის გადაცემა.

გამგ წვერი ნ. იმნაძე—საბჭოს დადგენილების შემდეგ სას. კომისიამ მართლა ლიკვიდაცია დაიწყო, დაითხოვა მ სამაზრეები, მისცა ორი თვის ჯამგარი, მაგრამ შემდეგ ხელ ახლად დაიწყეს მოსამსახურეების მიღება ისე რომ შესაძლებელია კიდევ ორი თვის ჯამგარის მიცემა მოვიკრდეს. ამასთან საზოგადოდ ორგანიზაციებიდან შესდგა პურის შემქმნი ბიურო, რომელშიაც ქალაქს წარმოზღაღვლად ამ სასურს. კომისიიდან შედის და საბჭომ-კი არაფერი იცის...

კამათი მწვავე სასიათს იღებს: და დიდხანს გრძელდება.

მ. ლ. გვანიაშვილი აცხადებს, რომ ის ხვალდნა უარს ამბობს სასურსათო კომისიის თავმჯდომარეობაზე და განთავისუფლებულად სთვლის თავს, ქალაქის თავი კ. ანდრონიკაშვილს შეაქვს წინადადება, რომ ამ კომისიაში ჯერჯერობით ყველანი დარჩებოდნენ, მხოლოდ საქართველო ანგარიშს, განიხილებს ჯერ სასურსათო კომისია მერე საბჭო, რომლის შემდეგ გადავა სურსათის საქმე გამგეობის ხელში. ეს წინადადება ერთხმად მიღებულ იქნა.

ეროების შემომღებ კომისიის თავმჯდომარე ლ. ვახანიშვილის წინადადებით საბჭო აღგენს ანგარიშობა არჩევნების დროს ქალაქი ორ ნაწილად გაიყოს, აის შემდეგ სხდომა იხტება, თუმცა სივანის გ. მოსაქ თებების განხილვა სულ ვერ მოასწრეს.

დაფიქრებული.

გამომცემელი
სამსონ ფირცხალავა
არწმუნებული მთავარი კომიტეტისა.

საჯარო ვაჭრობა

ტფილისის ქალაქის გამგეობა იწყებს, რომ პრაქტულად, ივლისის 26 დღის 12 საათზე, გამგეობის თანდასწრებით მოხდება საჯარო ვაჭროვა იჯარით გაყვანისათვის: 1) ტესამონრეის მოედნის საქალაქო სასწორიდან ხარკის აკრებისა და 2) პუშკ-ნისეულ ბაღში „საბუღლო“ ადგილისა.

კონდიციები და ყველა ცნობა შეიძლება მიიღოს ქალ. გამგეობის საიჯარო საადგილ-მამულ ნაწილის კანკარაში მუშაობის დროს. 1250

აქიტი მ. მ. მუსხაშვილი კომისია გაემყარა და კომისიისთვის მიღება 1 აგვისტომდე შეიწყობულია 1030

აქიტი მ. ლ. შალვაბერიძე იღებს სა-გვერდო და სხვა სახის ნაწარმებს ავად. მყოფთ. საღამომ 5—7 ს. მისწრაფი პეტროპოლის ქ. № 107

აქიტი ლ. შარაზინძე იღებს ყოველ დღე შინაგან და მაგნა სასუნ-ლებთან ავადმყოფთ დილის 11—2 ს., საღამოთი 5—8 საათამდე. პავლოვის ქუჩა, № 7.

აქიტი ი. ი. ბაირაშვილი დაბრუნდა და განახლა მიღება ვენერიული, სა-შარდო ორგანოების, სიფილისის (შეშაპა-ნება 606—914) და კანის ავადმყოფობის, დილის 9—12 ს. და საღამოთი 5—8 ს. ქალენის მიღება 12—1 ს. კვირაობით მოლოდ დილით. მინაილოვის შესახებ სსს ტუშრო „ნოვუს“ პირდაპირ № 8. — 1210

აქიტი მ. მუსხაშვილი იღებს ავად-მყოფთ დილის 12—2 საათ. კორანოვის ქ. № 6.

აქიტი კვირისა კონსტანტინე არაღ-ზინის განახლა ავადმყოფების მიღება 11—2 საათამდის. მელოქოვის ქუჩა № 11 ექიმი არახიანის ბინა. 1219

აქიტი მ. ი. მახვილამ იღებს სპეკიალურად მალარიით (ციება) და მისი შედეგებით დასნეულებულთ, სისხლის ნაკლებობით, გულისა, ფილტვისა, ჰარგებით და სხვ. შინაგან სნეულებით ავად-მყოფთ ყოველ დღე საღამომ 5—7 ს. ტელ-ტრონაია და მასსაგი. მისამართი მოსკოვის ქ. № 11. 426

აქიტი ა. ტყეშელაშვილი ღებულობს ავადმყოფებს ვენერიული, საშარდო და სხვა სახის სნეულებანი, სიფილისის (606 და 914) შეშაპაუნება). საღამომობით 5/7—7 საათ. ყოველ დღე გარდა კვირისა კრძამს დასაჯარო მიხილოვის პროსპექტი № 167. 200

აქიტი ლ. შ. ჯამახიშვილი იღებს შინაგან და მაგნა სასუნ-ლებთან ავადმყოფთ, ყოველ დღე, კვირის გარდა საღამომ 5—7 საათამდე. გუნ ბას ქუჩა, № 41. ტელფ. 14—09 1032

აქიტი აკაფი ბარაზინი დაბრუნდა, იღებს ბა შეთა და შინაგან ავად-მყოფთ, დილის 8—9 ს. და საღ. 4—5 ს. მელოქოვის ქ. 12, 9 უბანი. 1002

აქიტი მ. ა. მ ქალაქი მიიღებს შინა-გან და ბუნთა სნეულებანი ავად-მყოფთ ყოველ-დღე საღამომ 6—7 საათამდე, მიხილის პროსპექტი № 117.

კიპრო ვიხილის სამკურნალო ვუღვივი ლოგინივით.
ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე დილის 10 საათიდან. მიხილის პროსპექტი, 167. 747

მედიცინის დოქტორი მიხანის უნი-ვერსიტეტის 6. ლ. ტურიაშვილი
იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე 12—2 შუალ. და 4—5 სალ. შინაგანი, ბავშვე-მისა, საბუბით და სასულიანოს სნეულებანი. ნიკოლოზის ქუჩა № 7. სიმპლიკის აუთიაქის გვერდით. 624

თვალის სამკურნალო ვუღვივი სასო-ლით აქიტი ლოგინისა
რომელიც დიდი ხნის განხილვაში ასო-ტენტილ იყო ექნას და პაროში თვალს-კლინიკებში. თვლით ავადმყოფნი მიიღებ-ბან დილის 9—1 საათამდე და საღამომ 4—7 ს. მიხილის პროსპ. № 141 აქიტი-ლის კინო-თეატრის მახლობლად. მძიმე და საშარდო ავადმყოფები სრული მან-სონითაც მიიღებენ. 620

ქიტი ნავასარდინის პირველი კვირ-სამკურნალო
(დაარსებულია 1890 წელს)
ვითრინთვის ძეგლის პირდაპირ ყოველ-დღე (გარდა კვირისა) დილით: 606 და 914—11—12 ს.

ბ. ა. ნავასარდინი—11—12 ს. ქორე-რიული და ვენერიული (სიფილის. ავადმყ-ე. ი. მაშვერი: 9 10 ს. ქალენისა და საშარდისა.

ბ. გ. ავახარივი: 9/2—2 ს. ბავშვთა შინაგანი ავადმყ.

ავტისიანი—კანისა და ვენერიულ ავად-მყოფებს 11/2 ს.